

EDİRNE'DE UYUZUN DURUMU

Dr. Süleyman PIŞKİN*, Dr. Adnan GÖRGÜLÜ**, Dr. Nihal AKGÜN***
Dr. Ahmet ÖZTÜRK***, Dr. Özlem ŞEN***, Dr. Figen GÜRKÖK***

ÖZET

Uyuzun Edirne'de son beş yıla ait epidemiyolojisi incelenmiştir. 1987-1991 yılları arasındaki 27818 poliklinik hastamızın 484'ünde uyuz saptanmıştır. Bu yazında bu olguların yaşa, cinse ve mevsimlere göre dağılımı araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uyuz

SUMMARY

EPIDEMIOLOGY OF SCABIES IN EDİRNE

The epidemiology of scabies in Edirne for the last five years has been studied. Examination of 27818 patients in our clinic between 1987-1991 revealed 484 of them were scabies. In this article the age, sex and seasonal distribution of this cases are investigated.

Key Words: Scabies

GİRİŞ

Uyuz, *sarcopetes scabiei* ile oluşan bir deri enfestasyonudur (1, 7). Parazitin tüm yaşam siklusü insanda geçer. İnsan derisi dışında normal koşullar altında ancak 2-3 gün yaşayabilir (1, 2).

Uyuz, dünyanın her yerinde ve bütün yaşlarda görülür (1, 7). Her iki cinsin eşit olarak tutulduğu bildirilmekteyse de, yurdumuzda erkeklerde daha sık görüldüğü saptanmıştır (1, 7, 8).

Uyuzun sıklığı sonbahar ve kış aylarında artma gösterir (1, 7, 8). 30 yıllık sikluslar halinde salgınlar yapmaktadır. 15 yıllık sakin geçen bir

* Yrd. Doç. Dr., T.Ü. Tıp F. Dermatoloji A.D. Öğr. Üyesi

** Doç. Dr., T.Ü. Tıp F. Dermatoloji A.D. Öğr. Üyesi

*** T.Ü. Tıp F. Dermatoloji A.D. Araştırma Görevlisi

devreyi, 15 yıllık bir epidemiyi izler (1, 2, 4, 7). Hastalığın siklusları halinde epidemiler yapmasının nedeni bilinmemektedir; ancak fakirlik, bozuk sosyoekonomik durum, gelişigüzel cinsel ilişki, yanlış tanı, artan yolculuklar, bazı çevresel faktörler kolaylaştırıcı nedenler olarak kabul edilmektedir (1-3, 7). Son olarak 1964-1980 yılları arasında bir epidemiyi görülmüştür (4).

Bulaşma yakın temasla olur (1-3, 7). Çoğu kimse uyuzu cinsel ilişki ile bulaşan hastalıklar arasında kabul ederse de, bulaşma cinsel ilişkiden çok, birlikte uyumaktan kaynaklanmaktadır. Dansetme, el sıkışma gibi temaslar da bulaşma nedeni olabilir (1). Sarkopt taşıyan çamaşır, çarşaf ve diğer eşyaların başkaları tarafından kullanılması ile de bulaşma görülebilir (1, 2).

Uyuz, bazlarına göre en sık beş yaşın altında (2), bazlarına göre de en sık genç erişkinlerde görülmektedir (3, 7, 9).

Son yıllarda yapılan yayınlar incelendiğinde, uyuzun ülkemizde hala önemli bir sağlık sorunu olduğu görülmektedir. Biz de bu nedenle uyuzun Edirne'deki durumunu araştırmayı uygun bulduk.

MATERIAL VE METOD

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı'nın 1987-1991 yılları arasındaki beş yıllık poliklinik kayıtları taramarak, uyuz tanısı alan hastalar belirlendi. Olguların yaşları, cinsiyetleri ve aylara dağılımı saptandı, poliklinik olguları içerisindeki oranı hesaplandı.

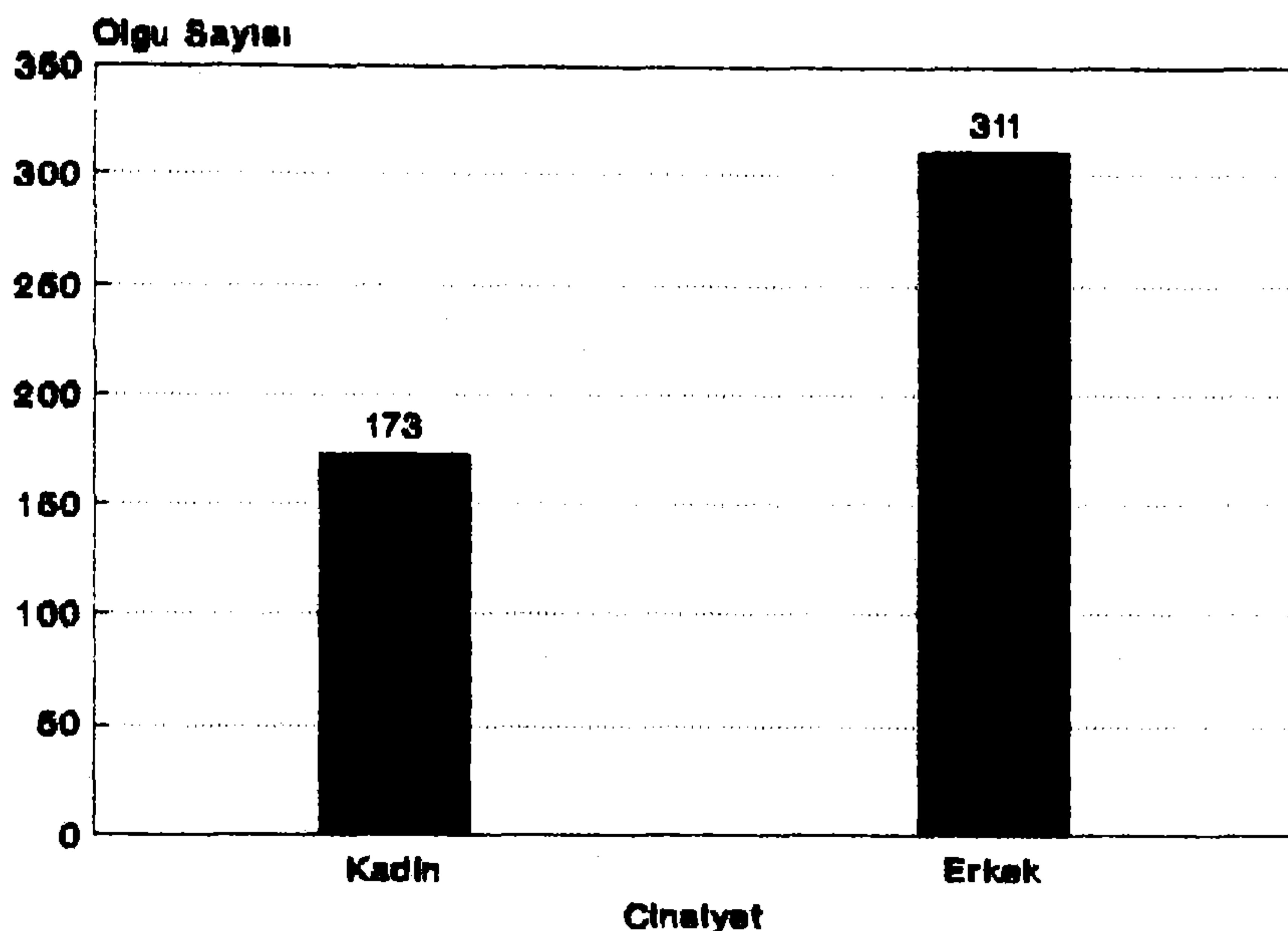
BULGULAR

1987-1991 yıllarında polikliniğimize başvuran toplam 27818 hastanın 484'ü uyuzdur. Bunun, poliklinik hastaları içerisindeki oranı % 1.74'tür.

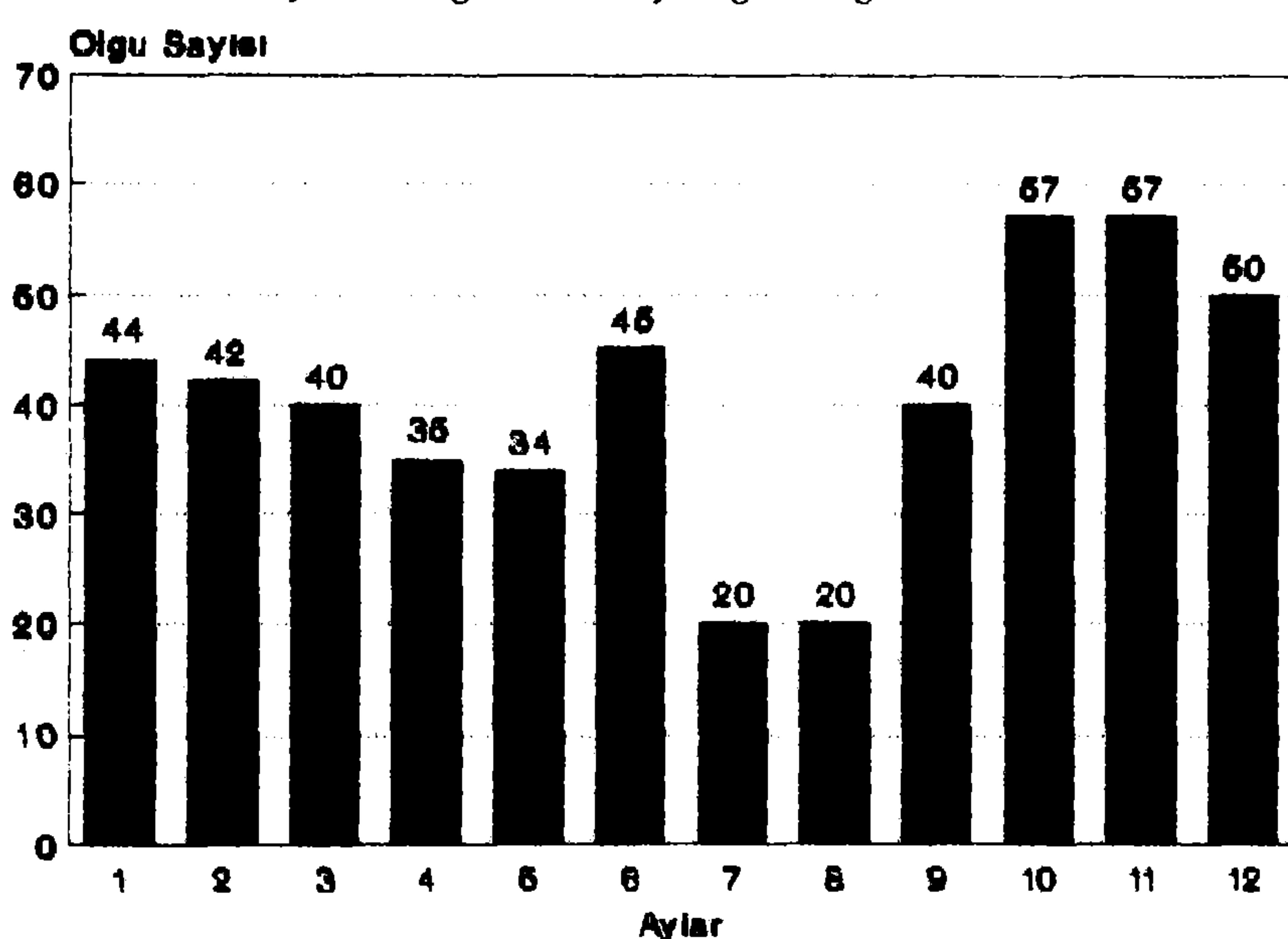
Olguların 173'ü (% 35.74) kadın, 311'i (% 64.26) erkektir (Şekil 1).

Hastalıkta sonbahar ve kış aylarında belirgin bir artış görülmektedir (Şekil 2).

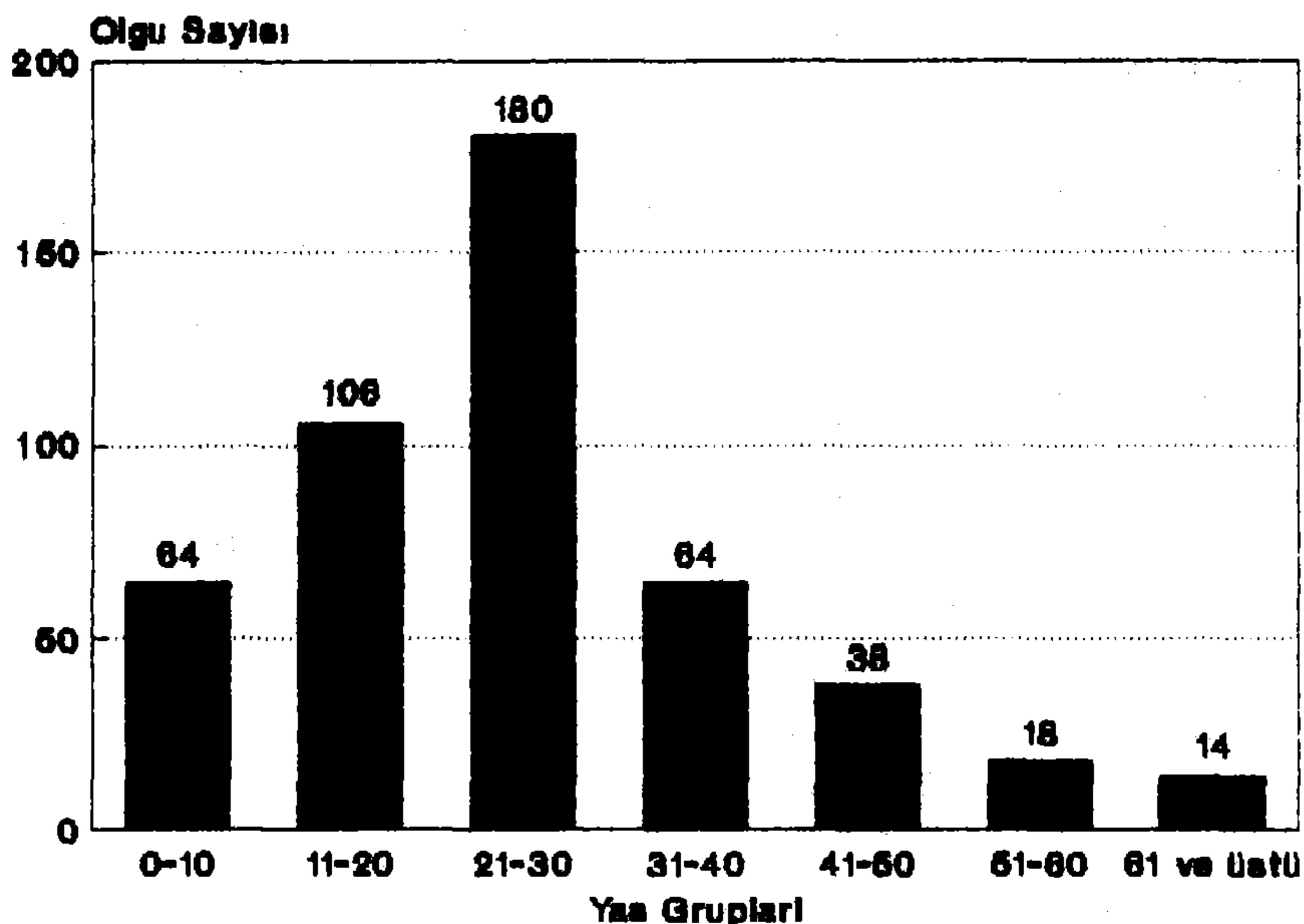
Yaş gruplarına göre dağılım şöyledir: 0-10 yaş grubunda 64 hasta, 11-20 yaş grubunda 106 hasta, 21-30 yaş grubunda 180 hasta, 31-40 yaş grubunda 64 hasta, 41-50 yaş grubunda 38 hasta, 51-60 yaş grubunda 18 hasta, 61 ve daha yukarı yaş grubunda 14 hasta (Şekil 3).

Şekil 1. Olguların cinsiyete göre dağılımı.

Şekil 2. Olguların ayları göre dağılımı.

n=484

Şekil 3. Olguların yaş gruplarına göre dağılımı.

TARTIŞMA

Araştırmamızda, uyuzlu hastaların toplam hasta sayısına oranı % 1.74'tür. Bu oran Trakya bölgesi dışında yapılan bazı araştırmalarda % 2.8 (7), % 4.95 (8) ve % 4.04 (10) olarak bildirilmiştir. Trakya bölgesindeki iki araştırmadan Kırklareli'de yapılanında % 4.41 (11), Tekirdağ'da yapılanında % 1.84 (12) bulunmuştur. Bizim çalışmamızdaki oran Tekirdağ'da yapılan çalışmadaki oranla hemen hemen aynı, diğerlerine göre oldukça düşüktür.

Hastalığın cinse göre dağılımına bakıldığından, erkeklerde belirgin bir fazlalık vardır. Bu sonuç benzer çalışmalarla (7, 8) uyumludur.

Hastalığın aylara göre dağılımı incelendiğinde, sonbahar ve kış aylarında daha sık görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Bu da benzer çalışmaların sonuçlarına (7, 8) uymaktadır.

Yaşam onar yıllık dilimlere ayrıldığında, hastalığın en sık 21-30 yaş grubunda görüldüğü saptanmıştır (% 37.19). İkinci sırada 11-20 yaş gru-

bu gelmektedir (% 21.9). Uyuz bazı yazarlara göre beş yaşın altında (2), bazı yazarlara göre genç erişkinlerde (3, 7, 9) daha siktir. Bizim bulgularımıza göre de genç erişkinlerde belirgin bir artış dikkat çekmektedir.

Çalışmamızın sonuçları, hastalığın cinslere, aylara ve yaşı gruplarına dağılımı incelendiğinde, son yıllarda yurdumuzda yapılan çalışmaların sonuçlarına uymaktadır. Saptadığımız sıklık ise Tekirdağ'daki çalışma ile uyumlu, diğer çalışmaların sıklıklarından oldukça düşüktür. Ancak saptadığımız oran düşük de olsa ülkemiz geneli gözönüne alındığında, uyuzun ülkemizde toplum sağlığı açısından önemini koruduğu açıktır.

KAYNAKLAR

1. Kotoğyan A., Tüzün Y., Aydemir E.H.: *Derinin paraziter hastalıkları*. In: Tüzün Y, Kotoğyan A, Saylan T eds. Dermatoloji. İstanbul Nobel Tıp Kitabevi pp 227-254, 1985
2. Rook A.: *Skin diseases caused by arthropods and other venomous or noxious animals* Rook A. ed. *Textbook of Dermatology*. Oxford, Blackwell Scientific Publications, 1031-1080, 1986.
3. McKoy K.C., Moschella S.L.: *Parasites, arthropods, hazardous animals, and tropical dermatology*. In: Moscella SL, Hurley HJ, eds. *Dermatology*. 2nd edit. Philadelphia, W.B. Saunders Company 00 1731-1820, 1985.
4. Demir A.: *Uyuz ve uyuzdan korunma*. Dirim 10: 445, 1972.
5. Yonkosky D., Ladia L., Gackenheimer L., Schultz M.W.: *Scabies in nursing homes: An eradication program with permethrin 5 % cream*. J Am Acad Dermatol 23: 1133-1136, 1990.
6. Schultz M.W., Gomez M., Hansen R.C., et al.: *Comparative study of 5 % permethrin cream and 1 % lindane lotion for the treatment of scabies*. Arch Dermatol 126: 167-170, 1990.
7. Savaşkan H., Kotoğyan A., Tüzün Y., et al.: *Uyuzun İstanbul'da son on yıldaki durumu*. Deri Hast. Frengi Arş 24: 29-33, 1990.
8. Köşlü A., Yumak M.: *Son on yılda İstanbul'da uyuzun durumu*. Deri Hast Frengi Araş 24: 221-222, 1990.
9. Funaki B., Elpern D.J.: *Scabies epidemiology, Kauai, Hawaii, 1981-1985*. Int J Dermatol 26: 590-592, 1987.
10. Pişkin S.: *Yozgat'ta deri hastalıklarının durumu*. Deri Hast Frengi Arş 26: 31-33, 1992.
11. Görgülü A.: *Trakya'da deri hastalıkları*. Deri Hast Frengi Arş 16: 113-116, 1982.
12. Görgülü A.: *Tekirdağ bölgesinde deri hastalıkları*. Deri Hast Frengi Arş 19: 83-86, 1985.